

HUMOR A SATIRA, JSOU JAKO MILENEC A MILENKA; KDE JEDNOHO NENÍ, TAM DRUHÝ SMUTNĚ HLEDÍ (Jan Neruda)

ČÍSLO 42* ROČNÍK IV* 28. 12. 2011* (ČAS 1 – ročník XV* Kurýr ročník VI)

Internetový nezávislý list podporující svobodné myšlení, podnikání a vytváření občanské společnosti především v oblasti ASKIBURGIONU.

Ve druhém století našeho letopočtu žil v Alexandrii slavný astronom a zeměpisec Klaudios Ptolemaios. Podle vyprávění obchodníků a vojáků kreslil mapy vzdálených zemí. Velké pohoří na severu země, v níž podle něj žil velký národ Boiochaimů, označil jako Askiburgion. Přiložíte-li Ptolemaiovu mapu na mapu dnešní, pod Askiburgionem naleznete Nízký a Hrubý Jeseník, část Slezska i střední Moravy. I mezi tvůrci tohoto listu naleznete nejednoho učeného Boiochaima. Na sklonku 19. století si příznivci strany realistické, sdružení kolem T. G. Masaryka uvědomili, že potřebné změny společenské vyžadují více informačních zdrojů. A tak vznikl v roce 1866 list ČAS, od počátku redigovaný Janem Herbenem. V roce 1990 si vydavatelé tohoto listu vypůjčili název i původní grafickou podobu hlavičky a vydávali až do roku 2005 list ČAS v tištěné podobě. A pochopitelně v duchu názorů původní České strany lidové (realistické). Ten pak na několik let, od 3. 2. 2005 do 21. 8. 2008 nahradil internetový deník Bruntálský Kurýr. Tento internetový, dle potřeby i tištěný list ČAS je tedy pokračováním obou zmíněných periodik a měl by v této podobě vydržet co nejdéle. Což bude i dílem vás, čtenářů.

Vydává: občanské sdružení Vlastenecký poutník, Čeladná 711, 739 12 Čeladná, v nakladatelství Moravská expedice®. Redakce: petr.anderle@tiscali.cz; vpoutnik@tiscali.cz +420 724 100 646. Odpovědný redaktor: Petr Anderle. Každé vydání najdete také na www.hbl.cz; www.marianka.eu. Objednávky: e-mail s předmětem ČAS* Registrace MK ČR ze dne 22. 3. 2001 evidenční číslo MK ČR E 11 345

LETOS NAPOSLEDY, AVŠAK NEKONČÍME

Se jménem Svatého Silvestra I (i u nás dříve také Sylvestr), který byl 33. papežem katolické církve, je spojena řada událostí, které si ani neuvědomujeme. Ještě v době pronásledování křesťanů se skrýval v lesích, odtud je také jeho jméno (silva – les nebo obyvatel lesa). Údajně vyléčil římského císaře Konstantina Velikého z lepry a přesvědčil ho, aby se dal pokřtít. Od něj pak získal darem tzv. Patrimonium Petri, pozemek dnešního státu Vatikán. Již jako papež nařídil, aby oltáře byly stavěny z kamene, nikoli ze dřeva, jako doposud. On také zavedl označení neděle jako dne odpočinku (dies Dominica – den Páně). Jeho památku uctíváme tedy 31. prosince, v den kdy v roce 335 Sv. Silvestr zemřel. S jeho jménem si také spojujeme začátek nové éry. Končí pronásledování křesťanů a křesťanství začíná být také významnou společenskou silou.

S Časem se potkáme opět ve středu 11. ledna 2012.

JAKÉ TEDY BUDE YULE?

Yule znamená vahadlo (těžiště), kterým prochází největší úbytek slunečního světla. Slavnost Yule připomíná znovuzrození síly Slunce. V mnoha velkých náboženstvích je se Sluncem spojeno zrození hlavního boha a oslavovalo se to ve stejné době. Společným znakem těchto božstev zimního slunovratu je pojem znovuzrození a věčného života. Dlouhé období svátků kolem Vánoc je spojené se starými římskými oslavami, které se nazývají Saturnalia, byly spojeny s veselím. Po vánočních svátcích nastává Silvestr, který naznačuje příchod Nového roku. V tento den lidé bujaře oslavují, dávají si různá předsevzetí. Snaží se, aby celý nový rok, který je před nimi byl lepší než ten starý. Silvestrovské veselí nemá nikdy končit před půlnocí. Je nutné přivítat Nový rok vesele.

Tato doba bývala spojena i s humorem, neboť plativalo, že na Silvestra je dovoleno více, než kdykoli jindy. V dobách temných jsme v rámci silvestrovských programů hledali každou narážku, kterou jsme si mohli vysvětlit po svém a jakoby se mírně přiblížit k jakési těžko definovatelné svobodě.

I my jsme měli původně představu, že dnešní vydání pojmem jako silvestrovské, plné humoru a břitké satiry. Jenže žijeme v jakémisi divném světě. Co se nám dnes zdá odvážné, neskutečné, či dokonce směšné a nepředstavitelné, je v následujících dnech překonáno realitou, která překonává naše nejbujnější představy.

Z toho důvodu jsme rezignovali na nějaké satirické texty, neboť by se skutečně mohly stát za jediný den spíše tragickou realitou než satirou.

Takže jsme zvolili trochu jinou formu. Některé noviny dělají vždy na konci roku jakousi bilanci. Pokusili jsme se o něco podobného.

Petrouškovy příhody vycházejí již šest let a dosáhly úctyhodného čísla 754 (i s dneškem). V letech 2005-2008 vycházely konec konců denně (Kurýr byl deník) a nyní vycházejí jednou za týden v Čase.

Některé momenty z těchto fejetonů a črt jsme upravili, zkrátili a připravili na dalších stránkách, jako drobné texty začínající písmenem O (jako o čem). Lidská paměť je trochu nespolehlivá. Takže mnohé náš čtenář již zapomněl, mnohé si připomene. A doufáme, že se nejen pobaví, ale i poučí. Pochopitelně, nemusí vždy souhlasit. Ale to již ke svobodě slova neodmyslitelně patří.

O EKOLOGII VÁNOČNÍCH STROMKŮ

Prodavači umělých vánočních stromků poukazují na to, že jejich výrobky jsou ekologicky šetrné, výhodné a chrání naše životní prostředí. A člověk by tomu málem podlehl. Podotýkám, že je pochopitelně nezadatelné právo každého z nás, pořídit si stromek umělý, či jak se říká živý. Ale pokud se umělých stromků týče, nejde o případ ekologicky kladný. Naopak. K výrobě umělého stromku je třeba značné množství ropy, vody, kyslíku a nakonec skončí jako těžko rozložitelný odpad na smetišti. Oproti tomu vhodným ošetřováním lesů a probíráním smrkových porostů nic škodlivého neděláme. Ale bylo by hloupé, abychom majitele umělých vánočních stromků obviňovali z ekologických škod. To je věc trhu a svobodného rozhodnutí každého člověka. Pouze je nutné říci, že používání umělých stromků není žádný kladný ekologický čin.

O SCHÁZEJÍCÍCH TALENTECH

Kdo je vlastně odborník? Víte, s označením odborník bychom měli šetřit. Chirurg, který má za sebou stovky úspěšných operací, rozhodně za odborníka označíme, o tom není řeči. Totéž platí pro truhláře, který vybavil nábytkem stovky bytů a domů, ke spokojenosti zákazníků. Dokonalý odborník není však pouhým nositelem odborných znalostí. Je zpravidla vzdělaný nejen ve svém oboru. Vysoká odbornost se projevuje i v dalších jeho životních postojích. Onen chirurg či truhlář by asi nenastoupili do funkce ředitele atomové elektrárny, protože by jim jejich vysoká profesní (ale i lidská) odbornost nedovolila, aby se znemožnili, nebo aby vykonávali svoji funkci pouze formálně, sice za atraktivní plat, ale s nebezpečím vzniku velikých škod. Skutečný odborník je tedy člověk, jehož um a vzdělání je nám zárukou, že se nepropůjčí tomu, aby pod rouškou jeho odbornosti někdo sledoval jiné cíle. Například obsadit místo ředitele atomové elektrárny svým člověkem. V politice je to bohužel jinak. Častokrát je prvním (a někdy i jediným) předpokladem pro nástup do té či oné funkce pouhý fakt, že vyhlédnutý kandidát je členem našeho politického uskupení. Nebo naším spolužákem ze základní školy. Kdybychom toto pominuli a bylo to jinak, ještě by nebylo vyhráno. Sestavení vlády z opravdových odborníků by samo o sobě zdaleka nebylo zárukou jejího skvělého vládnutí. Být odborníkem a současně politikem, to vyžaduje také talent. Schopnost předvídat, analyzovat, umění jednat.

O POUŠTĚNÍ SKUNKŮ DO KUCHYNĚ

V Arizonské divočině je známá vysokohorská observatoř Kitt Peak. Střídají se zde erudované vědecké týmy astronomů a pozorují hvězdnou oblohu. Jinak je stanice obklopena divočinou a – skunky. Skunk je taková lasicovitá šelmička, která varuje své nepřátele tím, že na ně vystřikuje odporně páchnoucí tekutinu z řitních žláz. Tedy skunka není radno mít doma, natož v kuchyni. A právě na této observatoři se stalo, že jednou nějaký skunk využil kuchařovy nepozornosti a proklouzl do kuchyně. Kuchař ho zahnal do komory na smetáky a zavřel. Posléze následovala porada odborníků, vědců, kteří patřili mezi světové astronomické kapacity, na téma jak vyhnat skunka z kuchyně. Posléze jeden z nich navrhl, aby se udělala od komory na zápraží cestička ze salátových listů. A skunk, že by po ní mohl kuchyň opustit. I vystlali cestičku a prudce otevřeli dveře komory. Načež po vyznačené cestičce vběhl do komory další skunk. Nepřipomíná vám to něco? Ale ano, to by se našlo příkladů, že? Je to totéž, jako když vám někdo tvrdí, že se zaslouží o snížení nezaměstnanosti. A pak vymyslí jinou, příznivější metodiku statistiky evidence nezaměstnaných, nebo kurzy pořádané

spřátelenou agenturou, když účastníky kurzu nebude počítat mezi nezaměstnané. A je to. Kdyby chtěl někdo zvyšovat zaměstnanost, to by byla jiná. Tam by mu jiná statistická metoda nepomohla. Ani finta s kurzy. A tak si dávejte pozor. Když někdo hovoří o snižování nezaměstnanosti, chce v podstatě vpustit do kuchyně dalšího skunka. Když někdo naopak hovoří o zvyšování zaměstnanosti, chce skutečně vypudit toho prvního skunka z kuchyně a navíc je to odborník.

O MALÍŘI APELLÉSOVI

Minulý pátek mi napsal přítel Jiří. Psal jsi mi, co říkám na dnešní politickou situaci. Nic. Ale čím dál tím více si připomínám výrok mého milovaného Apellése. A tečka. On je Jiří zároveň učitel na dálku. Nakousne a nechá druhého, aby se tak říkajíc škvařil ve vlastní šťávě. Nevyjádří se přesně a vy se snažte. Nebyl žádný problém, abych si zjistil, kdo to Apellés byl, protože tohle z paměti jako Jiří neznám. On ještě studoval klasické gymnázium. Apellés byl snad nejvýznamnějším řeckým malířem, byť se z jeho díla nezachoval ani jeden obraz. Máme je pouze popsány v pracích soudobých autorů. Žil na dvoře Filipa Makedonského, který byl otcem známého Alexandra Velikého. To jsem si našel v encyklopediích. Dobrá, ale jak mám poznat, který Apellésův výrok měl Jiří na mysli? Takový, aby se hodil na dnešní politiku? Posléze jsem na to přišel. Latinsky to zní vznešeně a nikoho to neuráží. Ne sutor supra orepidam. Že nerozumíte? To nevádí, většina politiků bohužel také vůbec nerozumí tomu, co se v nižších patrech politiky děje a již vůbec nejsou schopni pochopit co je třeba. Jinak by se nedomnívali, že vyšší životní úroveň nám zajistí nejrůznějšími sociálními dávkami a příplatky. Kdyby jim šlo o skutečnou naši životní úroveň, neplýtvali by tolik časem a penězi na zamyšlenou investici společnosti Hyundai a masivně by podpořili rozvoj drobného a středního podnikání. Což by byla podpora jevů trvalých a perspektivních. Ale o tom je škoda mluvit. Vás zajímá jistě onen překlad onoho latinského výroku. Sami ho znáte v poněkud jiné podobě. V podstatě znamená toto- *švec ať neposuzuje více než sandál.*

O NÁSTROJÍCH K VYMÝCENÍ KORUPCE

Tuhle se debatovalo o mučení a přišla řeč na skřípec. Že prý je to v současnosti frekventované slovo ve výčtu nejrůznějších erotických pomůcek. A Madona (ta zpěvačka, že údajně k udržení kondice a zvětšování poprsí používá středověký skřípec. Je to možné, ale napadne tak člověka, co by se stalo, kdybychom se na okamžik vrátili do středověku. To by to zkoumalo, co kdo a kdy. Oni totiž středověcí vyšetřovatelé to měli dobře vymyšlené. Tak prvním bylo psychické působení na obžalovaného. Ten byl za doprovodu soudců, kata a jeho pacholků odveden do mučírny, kde mu věznitelé ukázali jednotlivé mučicí nástroje a pečlivě popsali jejich funkci. Cílem bylo bez dalších průtahů dosáhnout přiznání. Pokud se obviněný doznal, byl zpravidla odveden zpět do vězení, kde setrval až do vynesení rozsudku. Z 16. a 17. stol. však známe řadu případů, že i po spontánní výpovědi následoval stupeň další, protože podle mínění soudců teprve fyzické útrapy zajišťovaly úplnost doznání. Druhý stupeň znamenal vyvolávání fyzické bolesti za použití speciálních nástrojů. V Čechách, na Moravě a ve Slezsku zpravidla palečnic. Byly to železné desky, opatřené na vnitřních stranách tupými hroty, které se šroubem přitahovaly k sobě a drtily palce vložené dovnitř. Třetí stupeň představovala španělská bota. Železné formy s nerovným vnitřním povrchem svíraly na stejném principu jako palečnice vyšetřovancovy holeně a lýtka. Pod tyto desky se ještě někdy v případech tzv. zostřeného výtoku zatloukaly kladivem železné klíny, čímž se mučivý efekt znásobil.

Čtvrtým stupněm byl skřípec. Obvykle jím byl žebřík s bubnovým válcem a provazem. Dotazovaný byl na žebřík položen s rukama svázanýma za zády. Jeden konec provazu se přivázal k rukám, druhý k nohám. Pohybem bubnu se provaz navíjel, čímž došlo k vykloubení horních a dolních končetin. Zostřením bylo v tomto případě pálení boků pomocí loučí či svazků svící. A teď si sami rozhodněte: kolik byste potřebovali stupňů, abyste řekli všechno?

O ADVOKÁTECH, POCHOPITELNĚ AMERICKÝCH

Ta příhoda, kterou jsem slyšel vyprávět, se stala pochopitelně někde ve vnitrozemí Spojených států. Ale je hezká, protože i u nás jsou malá městečka. A v jednom takovém malém městečku si pozval místní právník k soudu jako svědka starou paní, která se zde narodila. Když složila přísahu, právník se jí ptá: Paní Černá znáte mne? Ale ano, znám vás od plenek. Abych pravdu řekla, jste pro mě velkým zklamáním. Lžete, zahýbáte své ženě, manipulujete s lidmi a pomlouváte je. Myslíte si, že jste velké zvíře a zatím z vás nebude nikdy nic, než mizerný maloměstský právník.... Advokát vytřeštil oči. Ale když se vzpamatoval z šoku, rychle se zeptal. Paní Černá a znáte právníka žalovaného? Ale ano, znám pana Vorlíčka ještě z doby, kdy neuměl chodit. Občas jsem ho jeho rodičům hlídala. Ale i v něm jsem se zklamala. Je to lenoch, udavač a piják. Nedokáže s nikým vycházet a jeho právnícké znalosti jsou tak mizerné, že bez uplácení ještě nic nedokázal... V tu chvíli zabušil soudce kladívkem a vyžádal si ticho v soudní síni. Pak zavolal oba právníky k sobě a povídá jim tiše: Pánové, jestli se jeden z vás zeptá té paní, jestli mě zná, dám vás okamžitě zavřít pro pohrdání soudem. Inu dějí se to za tou velkou louží věci, že?

O VIKTOROVI KOŽENÉM A RASISMU

Když jedete dlouho autem po dálnici je rádio příjemným společníkem. Včera tam na nějaké stanici organizovali diskusi o tom, jak se lidi navzájem okrádají. Bohužel, zlodějny jsou staré jak lidstvo samo a není to tím, že by se zlodějem již někdo narodil. Tím se stává. A včera si hodně posluchačů stěžovalo na zlodějíčky, kteří v tramvajích a na náměstích využívají nepozornosti například starších žen a přemísťují pak jejich peněženky do svých kapes. I to známe. Jenže všichni včera jaksi svorně tvrdili, že tohle všechno mají na svědomí Cikáni. Nebo Romové chcete – li. Nikoli, nebudeme z nich dělat chudinky, někteří si umí svá divadelní vystoupení v tramvajích docela elegantně zorganizovat. Jejich mistrovství se téměř rovná oněm geniálním tahům některých známých našich podnikatelů, kteří si tak zahrávali s bankovními transakcemi, až se musely banky za Zemanovy vlády sanovat miliardovými částkami. Maně mi přišlo na mysl, kolikrát se v novinách dočteme, že tam a tam někdo něco ukradl, někoho zbil či znásilnil. A vždycky, když je pachatelem Rom nebo Cikán, tak se to tam uvede. O ostatních se píše – neznámý pachatel, třicetiletý muž, známý recidivista, ale nikdy se u těch ostatních nedozvíme, do jaké etnické skupiny patří. Nikdy jsem nečetl článek s titulkem „ Běloch Kožený utrácí naše peníze na Bahamách“. Vždycky jenom Kožený nebo dokonce Viktor. A což teprve, kdybychom chtěli být spravedliví a šli s tím do politiky. Napsali bychom třeba titulek, že po Václavu Havlovi se stal vládcem Pražského hradu další běloch? Ne? A proč píšeme, že nová ministryně zahraničí USA je černoška? A tak máme skupiny romských kapsářů, ale bělošského zloděje ani jednoho. Není to divné?

O FUTURISMU SOUDRUHA ZÁPOTOCKÉHO

Soudruh prezident Zápotocký, lidově přezdíváný Toník nebo Tonda Zápotonda, měl mezi lidmi jistou popularitu. Bylo to dáno nejen jeho vzhledem, ale i uměle šířenými historkami o tom, jak utíká svým ochrankám mezi lid. Byl to nesmysl, ale hezky se to poslouchalo. Jako bývalý sociální demokrat měl Tonda Zápotockej docela zajímavé vize. Kdysi pronesl památný projev, v němž nám jednu nastínil: „Jednou soudruzi, jednou budou pomeranče zrovna za takovou cenu, jako brambory. To je náš cíl...“. Tato jediná vize se mu splnila. Myslím, že někdy jsou brambory dokonce dražší než pomeranče. Soudruh Tonda myslel ovšem tehdejší cenu brambor. Byla 0,80 Kč za kilo. Až Husák první zdražil brambory na 1, 60 Kč. Problém té doby byl jinde. My děti jsme si myslely, že pomeranče dozrávají o Vánocích. Protože jsme je nikdy jindy neviděli. A tak jsme neměli jasno dokonce ani ve znalostech tropické vegetace. V záležitostech brambor měli jasno pouze družstevníci. Ti je ovšem nikdy nekupovali. Ti je nám ostatním načerno prodávali. To byl bordel, co?

O HAZARDU A ODMĚNÁCH UDAVAČŮM

On již za Rakouska – Uherska platil zákon číslo 117 z roku 1852, který po roce 1918 vešel i do práva československého. Byl o zločinech, přečinech a přestupcích. Například pokud se hazardních her týče, stálo v něm: „ Pro hraní všech hazardních čili naprosto odvážných her a také všech takových her, které jsou zvláštními předpisy jmenovitě zapovězeny, trestají se jak hráči, tak i ten, kdo dovolil hrát ve svém příbytku, za každý přestupek trestem 100 až 9 000 Kč, z čehož třetina vydobytá případně uduvači, a jestliže by ten měl být sám potrestán, promine se mu také trest docela...“

ČECHY ZÁSADNĚ JEN ČECHŮM

Víte, historie si s námi pohrává možná více, než jsme si schopni uvědomit. Nedávno jsme v debatě o naší světovosti, ale v tom dobrém slova smyslu, zrovna vzpomněli Antonína Dvořáka. Naštěstí pro svět se nestal po otcí řezníkem, naštěstí se jeho hudební začátky odehrávaly v Rakousku – Uhersku. Díky tomu mohl dostávat v letech 1875 – 1878 rakouské státní stipendium, jeho Moravské dvojzpěvy a později Slovanské tance vydal jako vůbec první berlínský nakladatel Fritz Simrock, díky Simrockovi začali Dvořáka uvádět v Anglii, kde v roce 1890 dostal dokonce čestný doktorát univerzity v Cambridgi. Poté zasáhl významně do americké hudby, když byl v letech 1892-1895 ředitelem National Conservatory of Music v New Yorku. Více než sto let zní jeho hudba nejen v jeho vlasti, ale i na všech kontinentech světa. Nebál se politiky – v opeře Jakobín, napsané dle libreta Marie Červinkové – Riegrové, vnučky Otce národa Františka Palackého, je parodován strach českých maloměšťáků z myšlenek jakobínů, protagonistů liberalismu Velké francouzské revoluce. Myslíte, že by se Dvořák stal světově významným umělcem, kdyby se narodil dejme tomu v roce 1940? Pokud by později emigroval, tak ano. Jinak by těžko mohl dostat stipendium od rakouské vlády, vydávat své skladby v Berlíně, přijmout doktorát v Anglii a vyučovat v New Yorku. V den, kdy jsme si připomínali 100 výročí jeho smrti (+1. 5. 1904) jsme vstoupili do Evropské unie. O rok později se v sice nesmyslné (ale budiž) anketě o Největšího Čecha umístil (dle včerejší televize) mezi první desítkou „největších Čechů“. Právem, pomineme – li mírně řečeno nepřesnost názvu ankety. Je tedy Dvořák Čech? Ano. Byl by pro vstup do Evropské unie? Asi ano, vždyť

v podobných evropských podmínkách žil. Ale v den jeho 101. výročí úmrtí skandovali v pražských ulicích příslušníci Národní strany hesla Čechy Čechům a prohlašovali, že 1. květen 2004 (vstup ČR do EU) je dnem hanby země, dnem, kdy jsme pohřbili českou státnost a zahájili klamavou kampaň k přijetí euroústavy. To si nemyslí jen členové Národní strany. 12. ledna tohoto roku z našich 24 europoslanců jich v Evropském parlamentu 17 hlasovalo proti Evropské ústavní smlouvě. Tak daleko jsme se dostali od Dvořáka. Byl tedy vůbec Čech? A co s tou anketou? Co s Bruselům? Pojedeme zase všichni na svém písečku? A kdy to zase začne? Čechy Čechům. Čechy bez ... (dosad'te si něco, schválně).

O MUŽI S KOLEM

Vy to budete všichni znát, ale kdykoli si na to vzpomenu, upadám do záchvatu smíchu, i když také u této příhody si musíte domýšlet konec. Jakási naše hudební skupina (stalo se to ještě za hluboké totality), přejížděla z Bratislavy do Plzně. Z jednoho vystoupení na druhé. Vyjeli v noci z Bratislavy, když hned za městem začali v prostorném, speciálně upraveném mikrobuse oslavovat. Asi 50 km za Bratislavou uviděl šofér na pravé straně vozovky v příkopě muže s kolem. Zastavil, aby zjistil, zda muž nepotřebuje pomoc. Nepotřeboval, potřeboval spíše vystřízlivět. Alkoholem rozjásaní muzikanti se rozhodli, že onomu muži pomohou a odvezou ho do nejbližší vesnice a tam že ho vysadí. Ale jak pili a pili, muž spal a spal, posléze spali všichni a na milého muže si vzpomněli až před Plzní. Nu co? Opatrně ho vynesli i s kolem ven a položili ho do podobného příkopu na pravé straně vozovky, pouze ve směru na Plzeň... Autor historiky již neví, jaký musel utrpět ten nebohý muž šok, když vsedl na kolo a po pár kilometrech byl v Plzni. Ten chlap, říkával vždycky Dubnický, ten chlap se snad už nikdy v životě nenapil. A nikdy nesedl na kolo. A víte, kdy jsem si na tuto příhodu vzpomněl? Když jsem včera v Praze viděl plakát zvučí na besedu o budoucnosti socialismu. Že jsme se nepoučili. Vždyť tenkrát jsme často vyjeli odněkud jinud a nejednou jsme byli v Plzni (nebo někde co podobně začíná) a soudruzi nám to vždycky nějak vysvětlili. Že na to tak trochu zapomínáte, co? Tak si vždycky vzpomeňte na toho bodrého muže za Bratislavou.

O DIVNÝCH RESTAURACÍCH V KOLÍNĚ NAD RÝNEM

Jedna příhoda snad úplně čerstvá z Kolína nad Rýnem. Já vím, že nelze srovnávat milionové město s městy menšími. Ale něco srovnávat lze. Na Starém trhu poblíž kolínských katedrál jsou stovky kavárniček. Každá má poměrně velké zahrádky. Ať si sednete na jakékoli nejvzdálenější místo, jakýmsi zvláštním způsobem se stane, že je u vás číšník. Nemusí se vymlouvat, že je jich málo a hostů hodně. Obsloužení jste ihned a všude. Zavírací doba? Všichni čekají, až odejde poslední host. V sobotu odpoledne jsme s přáteli chvíli poseděli v jedné takové zahrádce. Poněkud tělnatý číšník byl obdivuhodně rychlý. Vynořil se odkudsi a neprosnou pravidelností přinášel objednané. Nebylo třeba čekat na placení. Odešli jsme nadmíru spokojeni. Ušli jsme asi tři sta metrů, když kdosi na nás volá. Zadýchaný číšník za námi utíkal, jelikož jsme na stole zapomněli krabičku cigaret, v níž byly 3, slovy tři cigarety. Ani jsme mu nestačili poděkovat, neboť klusal zpět, aby náhodou někdo nečekal. Večer těsně před půlnocí jsme se zastavili v italské kavárně blízko našeho hotelu. Vaří zde výbornou mocca kávu. Bylo pozdě a byli jsme jediní hosté. Tři obsluhující stáli u pultu a čekali na každý náš případný pokyn. Nezvedali židle a nedávali je ostentativně na stoly, aby bylo vidět, že se končí. Vše svítilo a fungovalo jak celý den. Mohli jsme u té kávy sedět jakkoli dlouho a nikdo z toho neměl viditelně kopřivku. Druhý den již v sedm ráno

dvojice číšníků této kavárničky rozkládala stoly a židle předzahrádky. Byli to titíž, kteří v půlnoci byli připraveni splnit každé naše přání...

O TOM, ŽE ÚŘEDNÍK NESMÍ MYSLET

Včera odpoledne jsme se s přáteli dostali do vášnivé debaty na téma byrokracie. Byrokrat byl původně kladný název, jako označení pracovníka zabývajícího se potřebnou administrativou. Posléze Marx v Kapitálu označil byrokracii za zvláštní skupinu jedné třídy, která chce pro sebe získávat nebývalé výhody. A začala kampaň „antibyrokratická“, mnohdy dotažena až do podob anekdotických. Vzpomínám si na jednu příhodu s Úřadem, který pro jistý výkon úřední vyžadoval kolky. Přečetl jsem si poučení, odešel do vzdálené trafiky ve městě, kde jsem zakoupil příslušný kolek. Leč k mému zděšení jsem si špatně přečetl informaci. Na můj druh žádosti bylo třeba kolku padesátikorunového a já jsem třímal v ruce kolek hodnoty dvojnásobné. I zvažil jsem situaci. Nechám si ujet vlak tím, že půjdu do vzdáleného místa zakoupit kolek jiný, rozhodl jsem se státní správě přeplatek věnovat. I pravil jsem úřednici, nechť na žádost nalepí kolek stokorunový. Se zlou jsem se potázel – úřednice pravila, že to nejde atd. Marně jsem se namáhal a přesvědčoval. Že prý to nejde. Že si musím dojít pro kolek nový. Rozčilen, nechal jsem si postupně zavolat její vedoucí, posléze vedoucí té vedoucí a všichni mi tvrdili, že to nejde. Až když jsem si nechal zvolat ředitele tohoto úřadu, kterému byla situace žinantní, pravil on té první úřednici, jestli se to nedá nějak udělat. Dá, řekla ta úřednice, sáhla do zásuvky a vyndala dva padesátikorunové kolky a vyměnila je za můj stokorunový. Vše se vyřešilo, úředníci opět zvítězili a vlak mi stejně ujel. Proč to nešlo hned? Zákon nepřikazuje, aby úředník myslel. Že jde o zákon nepsaný, to se domníváme pouze my, občané. Byrokrat ví, že co není napsáno, neplatí. Jak pravil klasik, nad byrokracií může zvítězit zase jedině byrokracie. A přitom to původně byl takový hezký název... byrokrat.

O POČÍTAČOVÝCH HRÁČÍCH KARET

Nedávno mi jedna známá přinesla materiály, které mi svého času slíbil její manžel. Jé, ty tu máš puštěný i druhý počítač, můžu si zahrát karty? Zašveholila to tak, že jsem jí moc nerozuměl, ale připustil jsem, že může. Počítač je zapnut, má paušální připojení, takže to nic nestojí. Posléze jsem se díval, co že to hraje za hru s kartami, ale z vrozené zdvořilosti jsem nic neříkal. Jen v duchu jsem kroutil hlavou. Ona známá je velice vzdělaná žena v poměrně slušném postavení – a teď najednou nějaká hra s kartami. A jak to prožívala. Nechápal jsem to. Až jsem si minulou sobotu přečetl v MF DNES rozhovor s ministryní Buzkovou. V jedné části rozhovoru si s jeho autorem povídají o sjezdu ČSSD a je jí položena i taková otázka – Na sjezdu jste vypadala pěkně otráveně a říká se, že to pro vás byla poslední kapka. Hrála jste celou dobu na notebooku karty... A pan ministryně odpovídá: Ale ne, sjezd neměl na mé rozhodování žádný vliv. A že jsem hrála karty? Podívejte, kolik poslanců to dělá ve Sněmovně. Kdybyste seděl tři dny non stop na schůzi, tak byste si asi zahrál také. A tak vám mně při této příležitosti napadlo, co asi hrávali římsí senátoři v dobách, kdy nebyly žádné notebooky, když jejich projevy a odpovědi na ně vycházejí dodnes knižně, jako příklady mistrovství ducha a umění rétorského.

O DOHODĚ BOHA S EVOU

Jednoho dne v ráji Eva zavolá Boha. "Bože, mám problém." "Co se děje?" „Bože, vím, že jsem Tebou stvořena a mám pro sebe tuto úžasnou zahradu se všemi krásnými

zvířaty a tím rozpustilým komickým hadem, ale já prostě nejsem šťastná. "Pročpak?" zeptá se jí hlas shůry. "Jsem hrozně opuštěná a z jablek už se mi dělá zle, jenom na ně pomyslím." "V tom případě mám řešení - stvořím ti muže." "Co je to muž?" „Tenhle muž bude zkažené stvoření se spoustou špatných rysů. Bude lhát, podvádět a bude ješitný. Jednoduše, bude to s ním těžké. Na druhou stranu bude větší, rychlejší a bude rád lovit zvířata. Bude vypadat hloupě, když se probudí, ale protože sis stěžovala, vytvořím ho tak, aby uspokojil tvé fyzické požadavky. Bude omezený a bude se rád oddávat dětinským věcem jako boji a kopání do míče. Nebude příliš chytrý a bude často potřebovat tvoje rady." „To zní skvěle. V čem je háček?" "No, můžeš ho mít pod jednou podmínkou." "Co je to?" „Jak již bylo řečeno, bude pyšný, arogantní a bude sám sebe nezměrně obdivovat, takže ho musíš nechat si myslet, že byl stvořen první. Bude to takové malé tajemství mezi námi děvčaty".

O NOVODOBÝCH MOŽNOSTECH PRANÝŘŮ

Na tom, že člověk se má držet moudrosti předků, se asi shodneme všichni. Pochopitelně, že každý si z oněch mouder vybírá taková, která se mu hodí na podporu jeho konání či tvrzení. Moudra, která se nám nehodí, zpravidla neuvádíme. Navíc jsme omezeni i našimi znalostmi- v tomto případě hovoříme o úrovni naší historické paměti. Proč ten dlouhý úvod? Ale tuhle jsme se bavili o tom, jestli bylo a je správné utínat hned každému pobertovi ruku. Krutost středověku nemá asi v naší době místo a navíc si asi můžete domyslet, jak bychom všichni vypadali. Co však bychom mohli převzít, je pranýř (der Pranger). K onomu dřevěnému či kamennému sloupu, umístěném většinou na náměstí nebo u kostela, byli připoutáváni lehčí odsouzenci – středověké soudnictví totiž neuznávalo moc dlouhodobé tresty, protože ty příliš zatěžovaly městskou či státní kasu. Takže ti, kteří nebyli odsouzeni k trestu smrti, stávali často na pranýři. Muselo to být strašné. Ale co bylo na tom hezké a krásně očištné bylo to, že povinností odsouzených připoutaných k pranýři bylo mimo jiné také to, že museli kolemjdoucím vyprávět o svém provinění a prosit je za odpuštění. Byl – li někdo nemluva, vyprávěl o jeho prohřešku kolemjdoucím biřic. Nu, zřejmě se něco podobného znovu nepovede. Před více než dvěma sty lety se to zdálo kruté císaři Josefu II, který pranýř zrušil. Sociologové tvrdí, že pranýřem v dnešním slova smyslu jsou média. Jistě, ale každý noviny nečte a navíc jsou drahé. Kdyby byly pranýře alespoň v krajských městech, mohly by se do nich pořádat zájezdy. Rozhodně by se takto zvýšil cestovní ruch. Krajská města by se předháněla v tom, koho významného získají pro svůj pranýř, ani se mi tu myšlenku nechce domyslet. Neměli to naši předkové špatně vymyšleno, že?

O PSECH, KTERÍ MOHOU ZA VŠECHNO

Existují studie, které dokazují, že pes má v rodině často pozitivnější úlohu než kterýkoli z partnerů. Dlouho jsem nevěděl, že například hornický vozík, kterému jsme i my, ještě v dobách kdy jsem fáral, říkali hunt, je tak nazýván díky psům. Německy pes se řekne der Hund. Název vozíku měl být vyjádřením toho, že doprovází havíře stejně věrně jako pes. Havíři měli konec konců vždy velký smysl pro poezii. A protože se kdysi věřilo, že pošlý pes přitahuje neštěstí a majetkové pohromy, vzniklo z toho známé úsloví být na huntě (zkrachovat) anebo se ničít (huntovat). O tom, že psům vděčí za své jméno Kanárské ostrovy, se všeobecně většinou ví. Numidský král Jubo II, se při své výpravě na tyto ostrovy setkal s velkým množstvím psů. A zase latinsky se řekne pes - canis. Proto nazval ostrovy Canaria – Psí ostrovy. A kdyby vám to o

psích vůbec bylo ještě málo, tak si vzpomeňte na rčení „psí dny“. Mohou to být také parné, horké dny, kdy i psi vyhledávají stín. A protože se latinsky pejsek řekne caniculus, vznikl z toho latinský název pro prázdniny – dies caniculares (psí dny). Dokonce i ruština, jak jistě víte ze školy, má kanikuly. I Rusové mají prázdniny od psů. Aby se to trochu zamotalo, měl bych připomenout, jak jsou na tom kanáři. Leckdo si myslí, že ptáci kanáři jsou z Kanárských ostrovů. Ano, je to, přátelé, pravda. Mohou za to Španělé. Ti rozváželi ptáčky právě z těchto ostrovů po Evropě a pojmenovávali je canario, což je španělsky něco jako pták z Kanárských ostrovů. Takže i kanáři vděčí za svůj název psům. Neříkám, že psi řídí všechno. Ale když nějakého potkáte, podívejte se na něj pořádně. Ti psi toho vědí možná daleko víc, než si myslíme. Možná, že právě oni jsou nositeli těch čipů, jimiž nás sledují mimozemšťané. A jestli to chcete mít u nich jen trochu dobré, pomáhejte psům. Zaslouží si to, i kdyby nebylo těch čipů. Mají nás totiž neskonale rádi a jejich oddanost je skutečně psí.

O CHROUSTKOVI LETNÍM

Já nevím, jakou máte vy zkušenost, ale vím jedno. Moje babička by o dnešní době řekla, že všechno zlé v ní je dané tím, že lidé jsou většinou neznabozi a ničeho se nebojí. Ale však on je pámbu potrestá, dodala by. Babička mojí babičky by řekla možná totéž, a co by řekla babička babičky mojí babičky, to si již nedovedu představit. Já si osobně myslím, že to je čítankami. Dodnes si pamatuji na tu příhodu z mé školní čítanky o člověku, jemuž slíbili tolik půdy, kolik do západu slunce obejde. A on šel a šel, stále si přidával a nepamatoval na to, že kruh se musí uzavřít. Na konci jeho pouti, těsně před západem slunce klesl mrtev k zemi, malý kousek cesty od výchozího bodu. Uštvál se k smrti, řekla by moje (naše) babička. Pamatuji se ještě i na obrázek k tomuto povídání. Druhou příhodu z čítanky jsem také dodnes nezapomněl. Byla to turecká pohádka o chudém muži, který uvařil velký hliněný hrnec povidel. Pověsil ho na veřeje vchodu do jeho nuzného příbytku, aby vychladl a sám usedl na práh a meditoval. Snil o tom, jak na trhu vymění hrnec povidel za ovci, ta bude mít jehňátka, z nich vyroste nakonec stádo ovcí, jejich prodejem získá půdu, později dům, ožení se a bude mít hezkou dceru. Až dcera dospěje, přijde najednou nějaký nuzák a bude usilovat o její ruku. A to tedy ne, pokračoval ve svém snu muž. To bych vzal hůl a hnal bych toho chudáka... A ve své živé představě se rozpráhl holí, kterou držel v ruce a – rozbil onen džbán s povidly. Oni ti tvůrci čítanek věděli moc dobře, proč tam tyto texty dávají. Často mi přijde na mysl, že někteří lidé měli jiné čítanky. Nebo že nebyli ve škole, když se to probíralo.

Někdy jsou zarputilé pře mezi lidmi k něčemu docela dobré. Vyslechl jsem nedávno ve vlaku spor tří cestujících. Jeden z nich prohlásil o jednom bývalém politikovi, že „to se mu to podnikalo, když všechno koupil za babku“. A bušil do něj i do celé jeho strany. Jednomu z jeho spolucestujících to bylo zřejmě nepříjemné, tak se snažil odvést pozornost jinam. A položil svým kolegům otázku, jestli jim je známo, jak to slovo „nakoupit za babku“, vzniklo. Nevěděli. Tak jim to vysvětlil. Že prý byl kdysi v Ostravě obchodní dům Brouk a Babka. A tam byly tak levné ceny, že se začalo říkat, nakoupit za babku. Chvilku bylo ticho, avšak za chvíli jeden z oněch tří prohlásil, že to je důkaz o správnosti kapitalismu, protože podnikatelé Brouk a Babka byli soukromníci. A ti druzí dva mu to zase vyvraceli. Nevím, jak to dopadlo, protože jsem vystupoval. Ani bych se mezi ně nepletl, protože měli všechno popletené. Jen s tou babkou se mylili dokonale. Existuje totiž brouk, který má latinský název Amphimallon soistitiale, jinak tak zvaný chroustek letní, jemuž se lidově říká babka. A tento brouček dal název mincím, které se začaly razit v Kutné Hoře již v roce 1485.

Byl to tzv. černé peníze – malinké mince s minimálním obsahem stříbra. A protože neměly žádnou velkou cenu a bylo jich hodně, říkalo se jim babky. On totiž chroustek letní se nadměrně rozmnožuje. A těch méně hodnotných mincí se muselo razit hodně. Tím bylo možné mít peněz jako babek nebo nakoupit za babku. Ono se ale také používalo a používá rčení, že něco nestojí ani za babku. Ony vůbec některé politické názory stojí za babku. Zajímavé je, že ač málo hodnotné, nadměrně se rozmnožují. V téhle zemi je jich plno. Nedivte se, vždyť babky nás provázejí již 526 let.

O TOM, JAK SPĚJÍ DUDCI

Ale při čtení některých textů jsem si musel vzpomenout na dudky. Proč na dudky? Tuhle hlásili v rádiu, že dudky to asi již v jižní Africe omrzelo (tam prý přezimuje náš český dudek chocholatý) a vrátili se domů. To mi připomnělo, že jsem se teprve nedávno dozvěděl, proč se říká „spal jako dudek“. Nejvíce se to říká o dětech, ale slyšel jsem to i o dospělých. Vždycky jsem si myslel, že asi dudci nějak silně spí, nebo snad dokonce dudají. Jenže ono to vysvětlení je trochu prozaičtější. Dudčí mládě má takovou vlastnost, že cítí – li se ohroženo, vystrčí proti nepříteli zadeček a vystříkne trochu řídkého trusu, k němuž dodá z kostrční žlázy něco tekutiny po čpavku páchnoucí. Výsledek je pach, který odradí každého. Nu a nemluvně, které spí jako dudek, je takové, které když rozbalíme, je cítit jako ti malí dudci. Proto jsem napsal, že když jsem otevřel (rozbalil) některé noviny, musel jsem si vzpomenout na dudky. Aby bylo jasno – to není útok na novináře. Není zcela jejich vinou, že s dudky spíše souvisí to, co jim sem tam na jejich správně všetečné otázky lecjaký politik odpoví. Vám to někdy tak nepřijde? Třeba jste nevěděli to o těch dudcích. Oni totiž tu schopnost ztrácejí, až když jsou již dospělí a jsou schopni se sami žít. Příroda je úžasně moudrá.

O HODECH LUKULSKÝCH

Jak my Češi dovedeme historii původu slov ještě zamotat. Nikdo asi nebude pohybovat o tom, že slovo pendrek jsme si vypůjčili z němčiny- der Barendreck. Doslovně medvědí lejno. My a Němci ho společně používáme pro cukrovinku, kterou je ztuhlá šťáva z lékořice. To jsou ty dlouhé černé pendreky v cukrárně. Ale my jsme si k tomuto slovu přidali významy, které mu němčina vůbec nepřisuzuje. Pendrek je pro nás policejní obušek, ale říkáme je to na pendrek (na houby), měl jsem z toho pendrek (nic) a podobně. To němčina nezná. Takže čím je vlastně pendrek? Inu vzhledem k těm významům, bych ho radši nechal Němcům, ale češtině ho již nikdo neodpáře. A co třešně, třešeň, třešinka, vyvolával jeden kolega, tam slyším staročeštinu. Inu ano. Ale zase to má háček. To musíme nechat jednomu římskému boháčovi, kterého všichni znáte. Ano – lukulské hody se k nám dostaly z vyprávění o pověstných přepychových hostinách římského vojévůdce a boháče, který se jmenoval Lucius Licinus Lucullus. Ten ve své nezřízené chuti po neobvyklém objevil v maloasijském městě Karasus stromy se zvláštním ovocem. A protože byl i zahradníkem, začal ty stromy pěstovat ve svých velkých římských zahradách, odkud se rozšířily po Evropě. Takže ani ty stromy nejsou české. Nu a řecký název onoho maloasijského města zněl Kérasos. Do latiny se dostal jako cerasus, z něhož vzniklo praslovanské čeršňa. Nu a naši předkové z toho udělali třešeň. Takže budete li organizovat lukulské hody a podávat na nich třešně, nebude tam nic českého.

O SOCIÁLNÍ INTELIGENCI LIŠEK

V poslední době jsme zaplavováni spoustou informací. Musím přiznat, že mnohé z nich vypadají zajímavě. A pravdivě. Jenže mnohé z nich počítají s tím, že mnohé

informace uložené v našem vědomí jsou zkreslené. Dovolte mi použít několik příkladů ze života zvířat, abych tedy nikoho neurazil. Tedy třeba někdo může tvrdit, že pes skáče na svého pána z živelné radosti, že ho vidí. Ona pravdivá informace je ovšem zcela neoprávněná. Víme, že pes jako každé krotké zvíře považuje člověka za svého partnera a přiznává mu nadřazené postavení ve smečce, k čemuž podle psích pravidel slušnosti patří strčit zespu do brady hodnostně vyššího. Člověk má ovšem pro psa obličej poněkud příliš vysoko, proto ono psí vyskakování. Nebo další příklad - jestliže se vám kočka otírá o nohy, můžete si myslet, že jde o projev kočičí přízně. Jenže je to jinak. Kočkám dělá dobře elektrostatický náboj v jejich kožichu. A třením si svůj kožich elektrizují. A váš pes, když vrtí ocasem, nečiní tak proto, že vás rád vidí. Jde o běžně používaný způsob v psí smečce, jak co nejrychleji a neúčinněji rozšířit svůj individuální pach, jakousi „vizitku“, linoucí se ze žláz uložených při kořeni ocasu. Pes nám tím říká, navěť si, že jsem to já. Neví chudák, že lidský čich je stotisíckrát méně ostrý než čich jeho, vytvářející docela jiný svět, než je svět náš - svět nesčetných a navzájem přesně rozlišených vůní, pachů a signálů. Nebo liška. Ta je například líčena jako zvíře zlé, vychytralé a lstivé. Lišky jsou však velmi inteligentní. Chytí-li se například některá do želez, pamatují si lišky pach železa, takže se všechny ostatní již návnadě vyhýbají. Liška z hladu slupne všechno. Její hlavní potravou jsou myši, žáby i slimáci. Její drancování kurníků se poněkud přehání. K přepadávání drůbeže se uchyluje v době, kdy musí za každou cenu uživit svá mláďata. V lese loví většinou slabé a nemocné kusy. Žádné zvíře neloví ze zlé vůle, ale protože jej k tomu nutí jeho přirozenost v honbě za potravou. Lišky, stejně jako vlci, žijí v širokém rodinném systému. Kdybychom mohli lišky obdařit nějakými morálními vlastnostmi, tak by lišáci byli opravdovými gentlemany. Otec lišák totiž přináší do nory potravu své družce, která zde čeká na porod nebo má čerstvě narozená mláďata. V široké liščí rodině pomáhají všechny podřízené samice dominantní lišce s výchovou jejích mláďat. A mimochodem - tyhle nespářené lišky žijí docela cudně. Teď mi může někdo říci, proč tohle všechno píšete v souvislosti s tím, že jsme zaplavováni v poslední době spoustou informací. Ano. Některé nás vybízejí, abychom likvidovali lišky. Ty další nám říkají, že náš pes nás miluje, protože na nás skáče a vrtí při tom ocasem. A kočka také, protože se nám otírá o nohy. Můžeme tomu věřit, ale lepší je si zjistit skutečnou pravdu o liškách, kočkách a psech. Pak teprve se prosím pusťte do studia volebních programů a slibů. Jak říkám, v poslední době jsme zaplavováni spoustou informací.

O TOM JAK NEVRÁTILI BENEŠOVI ŠKOLU

Svět někdy divně odplácí. Snad každý z nás by mohl vyprávět cosi na toto téma ze svých vlastních zkušeností. Výsady v tomto směru nemají ani slavní lidé. Znalec Jeseníků Dr. Bedřich Kolenatý, byl také jedním z prvních šesti profesorů brněnského technického učiliště, předchůdce dnešního Vysokého učení technického v Brně. To bylo založeno díky finanční podpoře S. M. Rothschilda jako technický německo-český ústav již v roce 1847, kdy jeho zřízení schválil císař Ferdinand I., když předtím dovolil zmíněnému vídeňskému bankéři založit nadaci na podporu tohoto technického ústavu. A současně císař 13. září 1849 jmenoval oněch prvních šest profesorů, když dr. Kolenatému bylo souzeno přednášet přírodní vědy. Mimochodem jedním z dalších oněch šesti byl odborník na zemědělství Jan Helcelet. Nebylo v té době jiného tak usilovného propagátora českého jazyka, jakým byl právě tento profesor. Ono technické učiliště má poněkud pohnutou historii, nicméně v roce 1918 se stalo Českou vysokou školou technickou v Brně a v březnu 1937 byla škola přejmenována na Vysokou školu technickou dr. E. Beneše v Brně. Prezident Beneš byl současně se

změnou názvu promován čestným doktorem technických věd. V roce 1926 zde získal tutéž poctu prezident Masaryk. Přišla válka, uzavření vysokých škol. Již 18. října 1945 ruší prezident Beneš Německou vysokou školu technickou v Brně a české technické učení je obnoveno v původním názvu – Vysoká škola technická dr. E. Beneše v Brně. O pár let později se Beneš najednou nehodil. Vláda v roce 1956 rozhodla o názvu, který platí dodnes - Vysoké učení technické v Brně. Beneš musel zmizet i z názvů ulic a náměstí. Na tom všem by zdánlivě nebylo nic divného. Školy i jiné instituce se různě jmenují a přejmenovávají. A to, že svět někdy divně odplácí? Ale to je jen taková drobnost. Když se Beneš začal zase před pár lety hodit těm, kterým se předtím nehodil, byl prohlášen div ne za svatého. Ale nikoho nenapadlo, aby mu tu školu v Brně vrátil.

O UTRÁCEJÍCÍCH MIMOZEMŠTANECH

Když přivázali 17. února 1600 na hranici Giordana Bruna, neboť byl kacír a měl všelijaké buřičské řeči o vesmíru, které se neslučovaly s představami církve, tak uprostřed hořící hranice přistál nikým nepozorován stroj času a takto byl prostořeký vědec cestující časem zachráněn. To jsem si nevymyslel já, nýbrž klasik žánru sci-fi Isaac Asimov v jedné ze svých povídek. Dobře. Otázkou je, jestli Asimov byl vůbec odtud, když to tak pěkně popisoval. Jak jsem na to přišel? Ale přivedl mně k těmto myšlenkám Asaph Hall. Byl to americký astronom, který v srpnu 1877 (a to datum si pamatujte), který jako první pomocí obrovského dalekohledu na observatoři ve Washingtonu objevil dva měsíce Marsu. A lekl se jich. Snad proto je nazval Phobos a Deimos (Strach a Hrůza). Ony ty měsíce jsou velice malé; Phobos má v průměru něco přes 22 kilometrů a Deimos pouze okolo 12 kilometrů. Hvězdáři na ně dříve nepřišli ze zcela jednoduchého důvodu - neměli tak dokonalé dalekohledy, ty se objevily teprve na sklonku 19. století. Později byla vypočítána i výška jejich oběžné dráhy a doba oběhu okolo Marsu. Deimos obíhá Mars ve vzdálenosti 23 500 km od jeho středu jednou za třicet hodin a Phobos je vzdálen 9378 km a oběhne Mars dvakrát za jeden marťanský den, který odpovídá přibližně jednomu dni pozemskému. Tak to je a zřejmě dlouho bude. Jistě znáte Guliverovy příběhy. Jejich autor Jonathan Swift popisuje mimo jiné létající ostrov Laputu obývaný hvězdáři, kteří mimo jiné pozorovali i oba měsíce Marsu a znali přesně jejich výšku od středu Marsu i dobu obletu každého z nich. V tomto je jinak vymyšlené Swiftovo vyprávění přesné – odpovídá i našim znalostem. Problém je pouze jeden – teprve ve dvacátém století jsme uskutečnili myšlenku létajících observatoří. Inu, to mohla fantazie autorova vymyslet. Jules Verne si také všechno podle budoucí pravdy vymyslel. Jenže ty dva měsíce Marsu znali Swiftovi Lapuťané minimálně o sto padesát let dříve, než je Asaph Hall objevil. A navíc údaje o výšce jejich obletu a době obletu Marsu skutečně odpovídají našim měřením, pochopitelně plus minus nějaký ten metr. Jonathan Swift (1667-1745) ale napsal Guliverovy cesty v roce 1726 a Hall měsíce Marsu objevil za 151 let poté, v roce 1877. A potřebné dráhy byly vypočítány ještě později. A teď mi řekněte, proč Jonathan Swift poslední tři roky svého života na nikoho nepromluvil? Jeho životopisci tvrdí, že jeho i literárně známá milenka Stella přišla na to, že má ještě další milenkou Vanessu. A že je našťvaný na celý svět. Ono to bude asi jinak. Swift byl opravdu našťvaný. Ale proto, že pro něj nepřiletěli. A přitom se tak snažil a nechápal, že plánované prostředky pro ty, co lidstvu vykecali předčasně nějaké pravdy, byly vyčerpány právě v roce 1600. Prý se plánují vždy na pět set let dopředu. A tak jsem zvědav přátelé, kdo známý zmizí v nejbližších letech z toho světa. Nevím, kdo to bude, ale přál bych mu to. Neboť všichni, kteří lidstvu říkali v posledních pěti stech letech pravdu, byli potrestáni tím, že s lidstvem museli sdílet jeho osudy až do

své formální pozemské smrti. Co když ten stroj času přistane zrovna u nás, na Vysočině?

O SVĚTOVÉM EKONOMOVI Z BRNA

V jazyce indiánského kmene Patawatomí se cibule řekne checaugou. Nu a takhle to začalo. Obchodník Jean Baptista Point du Sable se zamiloval do jedné indiánky kmene Patawatomí a postavil si s ní někdy v roce 1779, v době americké války o nezávislost, na jednom nevládním bažinatém území dům. Kdybyste ten dům hledali, nenajdete ho. Ale kdybyste náhodou přijeli do Chicaga, ubytujte se v poměrně přepychovém hotelu Hilton. Ten stojí na místě bývalého domu Baptista Pointa, na dnešní Michigan Avenue. Nu a tak z názvu cibule-checaugou vzniklo Chicago. To město je nám známé. V roce 1933 zde náš rodák Antonín Josef Čermák, jinak v pořadí 35. chicagský starosta, zakryl svým tělem amerického presidenta Franklina Roosevelta a střely vraha Giuseppe Zangary ukončily jeho život. Mimochodem, pouhých třináct dní po Čermákově smrti skončil Zangara na elektrickém křesle.

V roce 1891 si mladý kladeňák Čermák založil v Chicagu povoznický podnik. V téže roce byla založena dnes již slavná Univerzita of Chicago. Kdybyste přišli na její katedru ekonomie, ukázali by vám mimo jiné velkou společenskou místnost, kde se také někdy zkouší. Studenti ji kdysi nazvali „popravčí místnost“ a název se vžil. Přitom paradoxně stěny této místnosti zdobí fotografie největších světových ekonomů. Proč také ne, když jde o katedru ekonomie. Nu a právě v této místnosti byste našli i fotografii muže, kterou jsme v tomto čísle zveřejnili jako FOTO PRO DNEŠNÍ DEN. Američtí studenti (a nejen oni) vědí moc dobře, kdo to byl Eugen von Böhm Bawerk. Narodil se 12. února 1851 v Brně a zemřel ve Vídni 27. srpna 1914, když se právě započala velká vojenská jatka, nazvaná první světová válka. Čtyři roky poté jsme zakládali nový stát a na Rakousko jsme se dívali tak trochu mezi prsty, i když Rašín či Engliš konali i přednášeli výhradně v duchu ekonomických teorií Bawerkových. Potom jsme byli prodáni sovětům a jedinou ekonomickou autoritou u nás byl jakýsi Nikitin a později Milouš Jakeš.

Bawerk byl třikrát rakouským ministrem financí a mezitím přednášel na univerzitě. Jeho milovaným žákem byl další šlechtic, rovněž světově uznávaný Ludwig von Mises, který osobně zabránil tomu, aby se Rakousko stalo hned po první světové válce sovětskou republikou. Mělo k tomu tehdy opravdu hodně blízko. Také předpověděl spolu s Hayekem a Friedmanem zánik socialismu. A Bawerk? Ten za svůj bohatý život napsal mimo jiné stěžejní třísvazkové dílo Kapital und Kapitazins (Kapitál a úroky). Dílo nejen potírající Marxe a jeho stoupence, nýbrž také stále aktuální. Díky Bawerkovým teoriím v tomto díle obsaženým, vytvořil další vynikající světový ekonom F. A. Hayek svůj slavný ekonomický model, nazvaný Hayekův trojúhelník. Takže až pojedete do Chicaga, nastudujte si, kdo to byl Eugen von Böhm Bawerk. A říkejte tam každému, že je od nás, z Brna. Nemusíte již dodávat, že to většina z nás neví.

O SVĚTOVÉM ASTRONOMOVI Z BRNA

11. ledna 1787 objevil Sir Frederick William Herschel 2 měsíce planety Uran – Titania a Oberon. Jenže tento muž objevil předtím i Uran, vyráběl dalekohledy, mapoval mlhoviny a předběhl ve své době všechny současné astronomy. Proto má na svém náhrobku u malého kostelíka v Uptonu u Windsdoru napsáno „coelorum perrupit claustra“, což znamená „prorazil závory nebes“. Vysloužil si řadu ocenění, vyznamenání, byl přítelem královské rodiny a povýšen do šlechtického stavu. Má

rovněž navěky vysloužený titul „otec hvězdné astronomie“. Navíc byl vynikajícím hudebníkem a skladatelem. Pradědeček Sira Herschela se jmenoval Jan Jelínek a jejich rod byl po staletí usídlen v Heršpicích u Slavkova. Po Bílé Hoře jako protestanti odešli nejprve do Německa, poté se dostali do Anglie. Dnes si Herschelův odkaz přisvojují Němci i Angličané. Jistě právem. Ale stejným právem bychom se mohli k němu a k mnoha jiným hlásit my. Podobně jako k tisícům vynikajících Moravanů, Čechů a Slováků, které jsme nejen po roce 1620, ale i po roce 1939, 1945 či 1948 a po celé období 1968 – 1989 vyhnali a vyháněli ze země. Někdy přímo, někdy nepřímo. Oni se nikdy za svůj původ nestyděli, ale co naplat, stali se mnohdy součástí jiného národa. Což nás neopravňuje k tomu, abychom si je nepřipomínali, a abychom na ně nebyli hrdi. Nikoli na ty, kteří je vyhnali, ale na ně. Na emigranty. Jak řekl nedávno kupodivu trefně jeden z našich politiků, seznam našich nepřátel je tento – Němci, šlechtici, faráři a emigranti. Jenže aby to bylo jinak, to v druhé polovině minulého století a v prvních letech století tohoto nebylo a není v našem „národním zájmu“. V tom, který musíme dávat do uvozovek, to opravdu není. A bude to ještě dlouho trvat v české kotlině, než pochopíme, co to jsou skutečné naše národní zájmy. Bude také dlouho trvat, než našim slavným emigrantům dáme v historii místo, které jim náleží. Až možná někdy vyjde znovu, jako za první republiky, kniha s názvem „Co daly naše země Evropě a světu“.

O CÍSAŘOVĚ PEKAŘOVI A PEKAŘOVĚ CÍSAŘOVI

K tomu, abychom uměli využívat svobody, musíme mít také jisté znalosti a vědomosti. Pokud se začneme pohybovat ve svobodném světě s totalitním systémem deformovanými znalostmi, pak si svobody moc neužijeme. 20. ledna si asi málokdo v této zemi připomněl, že v tento den v roce 1612 zemřel římský císař a český král Rudolf II. Habsburský. Moc se toho v naší veřejnosti o něm neví. Mnohé generace byly vychovány silně ideologizovaným filmem o císařském pekaři a pekařském císařovi, který v době vánoční spolehlivě nažene tisíce diváků k televizím. Pomineme – li mistrný herecký výkon Werichův, který snad musel takto složit úlitbu komunistickým bohům, film je to z hlediska historické pravdy velice mizerný. Copak nám asi dědové i jejich vnuci řeknou o Rudolfovi II? Zdegenerovaný Habsburk, který stále rozbíjel vázy a nechal se podvádět pseudovědci, kteří si za peníze ukradené pracujícím lidu ohřívají špekáčky a vyrábějí slivovici. A pak ještě ta Kateřina Stradová. Fuj. Ano. Císař Rudolf II. trpěl bipolární afektivní poruchou a navíc přefiknul všechno, co u dvora nosilo sukně. Mimo jiné si vydržoval konkubínu Kateřinu Stradovou. To jsou historické pravdy. Jenže v jeho době se Praha stala centrem evropské politiky a nejvýznamnějším střediskem vědeckého i uměleckého života. Tohle by měl vědět každý školák a měl by to také umět popsát. To jsou ty naše národní zájmy. A tak se na Rudolfovo pozvání dostává do Prahy například Johann Kepler. A předtím Tycho Brahe. A současně také Joost Bürgi. Díky těmto třem mužům si mohli například Američané nebo Rusové spočítat dráhy umělých družic. Dvorní hodinář Rudolfa II. Joost Bürgi, odvodil způsob výpočtu sinů násobku daného úhlu a posléze objevil logaritmy. Sestavil první tabulky a ty ještě v rukopise půjčil Keplerovi. Ten s využitím poznatků, které po sobě zanechal Brahe, nakonec objevil zákony, jimiž se řídí pohyb planet. Ten třetí je nejdůležitější – poměr druhých mocnin oběžných dob dvou planet se rovná poměru třetích mocnin hlavních poloos jejich trajektorií. $T_1^2/T_2^2 = a_1^3/a_2^3$, kde a_1 , a_2 jsou délky hlavních poloos a T_1 , T_2 jsou jejich oběžné doby kolem Slunce. A dobře se to Keplerovi počítalo, protože měl vlastně jako první na světě logaritmické tabulky. A Bürgi mu k tomu vymyslel i zkrácenou formu násobení, kterou používáme dodnes. Mimo to vymyslel i metodu pro numerické

řešení algebraických rovnic vyšších řádů. Tohle všechno se odehrálo okolo roku 1609. Keplerovy zákony i Būrgiho tabulky byly publikovány kompletně o deset let později. To, že obsahy ploch opsaných průvodičem planety za jednotku času jsou konstantní, publikoval Kepler jako svůj druhý zákon o deset let dříve. A muž, který dal velkorysou svobodu mužům vědy a umění, je nám již přes padesát let prezentován jako habsburský zhýralec a maniodepresivní psychotik. Kepler vydává své první dva zákony v roce 1609. Ve stejnou dobu vydává císař a král český Rudolf II. výnos nazvaný „Majestát“, jímž zaručuje v českých zemích náboženskou svobodu. V roce 1612 na Pražském Hradě umírá a nikdy ho již neopustí. Je pochován ve Svatovítské katedrále. Patří tam, neboť podobně jako kníže Václav dělal vše, co se udělat dalo, aby naše země byly aktivní součástí moderní Evropy. S jistou pietou nechci použít slov o jeho obracení se v hrobě, když si uvědomím, jak nelibě na tomto místě mu musí znít slova o našich národních zájmech, jimiž odmítáme evropskou integraci a s ní spojenou ústavní smlouvu. Ten Císařův pekař a Pekařův císař a jiná díla nebyly omylem filmařů. To byl záměr, který ďáblu zatím bohužel vychází.

O HYENÁCH TROCHU JINAK

Není to tak dávno, co jsme si vyslechli z úst jednoho politika slova o hyenismu v souvislosti s hodnocením chování dvou poslanců jeho strany. Ještě jiné přívlastky jsme slyšeli, ale hyenismus byl snad nejhorší z těch, které se nemusejí v novinách vytečkovávat. Zkoušel jsem zjistit pomocí slovníků, jestli tento termín existuje i v jiných jazycích. Zdá se, že nikoli. Jak se dostal do naší slovní zásoby a kdo ho poprvé použil, to by bylo na dlouhé detektivní pátrání. Ale rozumíme mu – jde o něco nečestného a odporného. Člověk provozující hyenismus by se měl chovat jako hyeny – obcházet sídla zvířat, která si úlovky zajistila čestně a případně se přizivit na hnijících zbytecích kořisti, která jim ani v nejmenším nepatří. Myslím si, že tento výklad by mohl platit na slovo hyenismus, alespoň tak, jak ho chápeme. Rozhodně však nepatří těm, jimž byl určen. A nejen v tomto konkrétním případě. I obecně. Jde asi o totéž, jako nemůže vůl či kráva za to, že slouží za označení mezi těmi, kteří se neumí oslovit jmény, která dostali od rodičů.

Proč se o tom zmiňuji? Včera večer jsem při své pravidelné cestě na Hanou poslouchal v autě rozhlasový pořad, v němž vystupovala dr. Holečková ze ZOO ve Dvoře Králové. Jest ta paní mimo jiné i znalá života hyen. A byl jsem překvapen; člověk nemůže vědět všechno. Hyeny nejsou šelmy psovitě a zdaleka si nezaslouží, aby si je s odpuštěním brali lidé do úst s tím negativním přívlastkem. Žijí velice sociálně, většinou ve smečkách a dohromady také úspěšně loví – zebry, pakoně i jiná zvířata. To lvi je sledují, a když to jde, jejich kořist jim za časté ukradnou. Pak člověk ráno vidí, jak hyeny obcházejí místo lví hostiny a čekají, zda něco zbude z jejich majetku, z jejich původní kořisti. Pravdou je, organismus hyen snese bez následků maso rozkládajících se zbytků kořisti, takže i ony vykonávají jakýsi velice potřebný přírodní hygienický dozor. Ale kdybyste jim nabídli maso a jablko, vezmou si radši jablko. Nebo nějaký sladký plod. Mají maximálně tři mláďata a dožívají se až padesáti let. Samečkové jsou u nich něco jako trubci. Plní svůj rozmnožovací úkol a jinak nemají právo téměř do ničeho mluvit, i když lovit smějí. Jsou to hrdá a krásná zvířata. Rozhodně nejsou hyeny zbabělé a nečestné. Takže náš pojem hyenismus by je měl spíše urazit. Jenže ony, žijící na celém africkém kontinentě, mají evidentně jiné starosti. Žijí v optimální rovnováze s přírodou a naštěstí neznají vůbec náš politický systém, takže se dá s jistou nadsázkou říci, že žijí docela šťastně.

Až budete někdy chtít někoho z něčeho obvinít, buďte prosím konkrétní, přesní a neschovávejte se za hyeny. Takovou pozornost si ony rozhodně nezaslouží. A ti dva

poslanci, dávající přednost svobodnému jednání a myšlení, již vůbec ne. A jestli platí ono známé, že levice má většinou snahu rozfrncat majetek nashromážděný pravici, není divu, že se někteří levičáci bijí do prsou a tváří se přitom jako lvi.

O NESMYSLNOSTI AUDITŮ

Také se vám občas v krku vzepře slovo audit? Někdy mám pocit, že jsme obklopeni samými audity (a auditory). Máte problém? Nechte si udělat audit. A tak máme audity jazykové, personální, účetní, marketingové, statutární, webové, softwarové, energetické a mnohé jiné. Audity se dají udělat na všechno, zatím ještě nikdo nikomu nenavrhl, že mu udělá audit na manželství, což by mohla být docela pikantní záležitost. V naší veřejnosti se toto slovo značně zablýsklo, když asi před deseti lety jedna politická strana si chtěla trochu pošramocenou důvěru spravit auditem svého hospodaření. Audit je prostě na všechno, navíc je velice drahý. Původně se označuje jako činnost, která kontroluje, zdali je účetnictví firem v souladu s účetními normami. Což znamená, že věrně zobrazují stav majetku a závazků, finanční situaci a výsledek hospodaření společnosti. Je důležité, píše se ve vysvětlujících textech, aby externí audit prováděla kvalifikovaná, ale hlavně nezávislá osoba, která nemá vazby na firmu, ve které audit probíhá, jelikož by mohla skreslovat získaná data. Audit je nutný zejména pro firmy, které obchodují na burze, které mají být prodány či se mají spojovat. U nás je dost „přeauditováno“, neboť ono kouzelné rčení „nechali jsme si na to udělat audit“ by mělo znamenat, že máme všechno v pořádku. Věci, především účetnictví, v pořádku být mají. Zejména na obecních a jiných úradech. Jistě byste nechtěli, aby to v obcích a městech vypadalo tak, jako to popisuje spisovatel František Dědina (1634 – 1917) pocházející z Dobrovic. V kapitole Obecní účetnictví píše: Pro "obecní pořádek" sešil si obecník dva archy papíru, do kterých pak zaznamenával příjmy a vydání, a když se před novým rokem odbývala "potažní hromada", tak z toho sešitu předčítal početvedoucí, co kde přijal a co kdy vydal. To zapisovali dva proti sobě vedoucí sousedi křídou na stůl. Vybráni byli k tomu ti, co uměli adicírovat a když "se to šikovalo", tak to bylo dobře; spočítali pak příjem a vydání, pak to odtáhli, a když něco zbylo, hned se to propilo. Přišla paní starostová s hadrem a účty na stole smazala. Sešit dal obecník ženě, aby měla potom o pouti papír pod koláče. Čím více zbylo, tím lepší. Nejvíce chutnalo těm, kteří si za celý rok nic nedopřáli. A když měli kuráže dost, začali si mezi sebou vyrovnávat spory, co si jeden proti druhému za rok uštěrbili. Tohle "vyrovnání účtů" bylo živější než při těch účtech, co se psaly na stůl. Kdo nejvíce křičel, ten obyčejně vyhrál. Pitka se odbývala vždy u představeného. Okolo desáté hodiny byla večeře. To se přivezly dva půlsudy piva, a aby více chutnalo, koupili skopce, to všechno na obecní útraty. Byl to obyčej starý, a kdyby se to všechno odbylo střídě, nebyl by to snad ani zlořád. Ale to už před půlnocí většina sousedů začala povykovat, vznikaly různice, které trvaly až do rána bílého.

Asi to bylo hezké, ale co naplat, kdyby si pozvali audit, moc by se nenajedli a nenapili, ba dokonce by to asi měli dražší. Jenže spisovatel Dědina popisuje zvyky patřící asi do šedesátých let 19. století, kdy bylo obecní zřízení dnešního typu ještě v plenkách. Proč jsem vlastně s tím auditem, začal? Jestli si vzpomínáte, není to tak dlouho, co na veřejnost pronikla zpráva o tom, že na jednom Krajském úřadě ve Středočeském kraji několik desítek úředníků místo práce hrálo karty na počítači. Asi pět jich vyhodili hned, dalších třináct potrestali snížením platů, a kolika udělali tytyty, to se neví. Co je na tom pikantního je skutečnost, že na tomto úřadě zcela nedávno proběhl externí pracovní audit. A na nic nepřišel. Ačkoli musel stát pěkné peníze. Ještě si myslíte, že na všechny problémy je audit? Nebo je to v lidech?

O MILOSTPANÍ MARTĚ GOTTWALDOVÉ

O minulosti nikdy nevíme všechno. I o té, kterou jsme prožili, nemluvě o té, od níž nás dělí staletí. Jinak bychom nepotřebovali historiky. Ti skromní a poctiví by vám řekli, že minulost lze popisovat, vykládat a různě hodnotit. Záleží na úhlu pohledu, objektivitě, účelu, dostatku svědectví a dokumentů a na spoustě jiných činitelů. V těchto dnech si naše média kupodivu více než v minulých letech všímají blížícího se výročí tzv. „Vítězného února“. Sobotní MF DNES se zaměřila na osobu Klementa Gottwalda. A objevil se zde jeden fakt, který bychom neměli pominout, protože ten přímo souvisí s tím, co se všechno dá dělat s historií, byť téměř nedávnou. O tom, že Klement Gottwald nebyl ve dvacátých letech minulého století bůhvíjaký pracant, že v opilosti podpálil například mlýn v Brušperku, že si Marii Holubovou z Kopřivnice, provozovatelku jednoho z ostravských nevěstinců, původně vůbec nechtěl vzít i když měli dceru Martu a tak dále, to se všechno vědělo. I to, že jeho manželka, později prezidentova choť Marta Gottwaldová žádala, aby ji na Hradě oslovovali milostpaní. Tehdy vznikl problém, protože toto oslovení nemohli žádat po členech KSČ v okolí prezidenta pracujících. Tak se pro obsluhu ženy „prvního dělnického prezidenta“ přijímali speciálně bezpartijní soudruzi. Jméno Marta, namísto Marie, bylo do matriky paní Gottwaldové zapsáno až tři roky po její smrti. Životopisy státníků se upravují, to by nebylo nic neobvyklého. Většinou se některé nepodstatné drobnosti vynechávají, nebo přímo zamlčují, v nejhorším se z důvodů ideologických vykládají jinak. Komunisté například dodnes věří, že se Klement Gottwald narodil v Dědicích u Vyškova. Není to pravda a ve skutečnosti nikdo neví, kde ho jeho matka Anna porodila. Na tom by nebylo nic špatného. Avšak komunisté si vymysleli legendu, že se Klement Gottwald narodil v Dědicích, v domě Štarkových, kde jeden čas bydlil v podnájmu jeho dědeček. Což není vůbec pravda. Pravdou je to, že v roce 1954 z tohoto domu násilně vystěhovali komunisté rodinu vnučky pana Štarka a vznikl tak rodný dům Klementa Gottwalda. I ten bylo však třeba přizpůsobit legendě. A tak dům byl snižen o jedno patro, aby byl přízemní. Z některých oken byla zmenšením udělána okénka, jiná byla zazděna. Uvnitř byla vytvořena skromná dělnická světnička, jíž vévodila kolébka dovezená z etnografického muzea. A tak ubohá a skromná chaloupka byla na světě. Nikdo již nespočítá, kolik tisíc návštěvníků se tomuto plagiátu klanělo, kolik tisíc pionýrů si s úctou a s patřičným výkladem prohlédlo svědectví těžkých poměrů malého soudruha Gottwalda. Je to stejné, jako když si další tisíce návštěvníků ještě padesát let po události, která se naprosto nesprávně nazývá „velkou říjnovou socialistickou revolucí“, prohlížely kupku sena, ve které přespával soudruh Lenin. Tohle všechno je pochopitelně naprosto zkreslená minulost. A lživě vykládaná historie. Není to náhoda, je to metoda. Nejhorší na tom je to, že jsme tuto metodu nenechali alespoň v minulém století. Jsou strany a síly, které ji s úspěchem používají i dnes. Bohužel.

O AUTOROVI ANGLICKÉHO SLOVNÍKU

Již několikrát jsem si dovilil upozornit na to, že pokud jde o Spojené státy, jsme s nimi spojeni více, než si myslíme. Nejen tím, že v minulém století musela Amerika minimálně dvakrát vytahovat Evropu z bryndy světových válek. Po staletí měl český živel k této zemi velice vřelý vztah, pouze za totality se o tom nesmělo nějak moc mluvit a psát. Letos je tomu 140 let od vydání prvního česko – anglického moderního slovníku. Byl vydán právě ve Spojených státech. Jak vznikl? To je docela zajímavé. Když rodiče poslali v roce 1850 desetiletého Karla Jonáše z Malešova studovat na gymnázium v Kutné Hoře, moc se mu tam nelíbilo. Tak zkusil Prahu. Odmaturoval

zde – ještě stačil studovat na polytechnickém institutu a zapsat si také některé univerzitní přednášky. To tehdy šlo. Ale s úrovní středoškolské výuky spokojen nebyl, podobně jako my dnes. A napsal to do novin. To však neměl dělat. Jeho velice kritická stať o mizerných způsobech středoškolské výuky způsobila u rakouských školských úřadů poprask ještě před vydáním. Zřejmě ho někdo z redakce bonznul. To Karla Jonáše naštvalo. Bylo mu dvacet, a měl svět u svých nohou. V té době se mohlo po Evropě volně cestovat, pracovat a studovat. Tak se vydal do Londýna. A navzdory rakouským úřadům zde publikuje jako novinář, zdokonaluje se v angličtině a tři roky poté se vydává do země zaslíbené. Do Ameriky. Tam začal v roce 1863 ve státě Wisconsin, který se dvanáct let předtím připojil k Unii a stal se jejím třicátým státem, redigovat vydávání prvního českého časopisu v USA s příznačným názvem Slávie. Rok poté poznal půvabnou Češku Kristinu Kořízkovou a pojal ji za choť. Nu a v té době (1867) vydal první moderní česko – anglický a anglicko – český slovník a dokonce napsal i učebnici češtiny pro své nové spoluobčany, kteří uměli jen anglicky. V roce 1871 si odskočil na návštěvu za maminkou do Horního Slezska a po návratu do USA se dal do služeb diplomatických. A dokonce se po dvaceti šesti letech vrátil do Prahy. Ovšem již jako konzul Spojených států. Později se stal ve Wisconsinu dokonce viceguvernérem, poté byl konzulem v Rusku a v Německu. Zde také v německém Krefeldu 15. ledna 1896 zemřel, avšak pohřben je ve své nové vlasti. Při smutečním obřadu bychom našli i jeho dva syny Charlese a Georga a dcery Carrie a Jennie. Děti se rozprchly, jak je to v USA zvykem, po celé zemi a dnes je v USA zřejmě hodně rodin, které si připomínají dědečka a pradědečka z Prahy. A takových rodin jsou v USA tisíce. Češi, kteří přijížděli do Ameriky, nebyli motivováni pouze ekonomickými důvody. Oni pomáhali Ameriku budovat a propagovat. Proto přijel již v roce 1848 do New Yorku Vojta Náprstek, který zde založil i první český spolek. Náprstek v Americe žil plných devět let a vydával zde dokonce svobodomyšlný týdeník Flug – Blatter. Již v první polovině 17. století (1633) přijel do Ameriky vůbec první Čech zde usídlený. Jmenoval se Augustin Herman a vybudoval ve státě Maryland velké „české panství“ Bohemia Manor. A kdyby v době první světové války nebyla v USA velice silná slovenská menšina, Masaryk by se nikdy nedostal k prezidentu Wilsonovi, aby mu mohl vysvětlit problémy národů Rakouska – Uherska. To, že jsme později v novém samostatném státě Slováky podfoukli a neuskutečnili zamyšlenou federaci, to je již jiná kapitola. A první český kostel sv. Václava byl v Chicagu postaven již v roce 1864. V roce 1886 zakoupil newyorský magnát Morris K. Jesup za 20 000 dolarů slavný Brožíkův obraz „Kolumbus na dvoře španělském“. Brzy poté byl obraz reprodukován na poštovní známce vydané vládou USA. Bez nadsázky se dá říci, že Spojené státy jsou zemí, která po staletí měla velice intenzivní neformální styky s našimi zeměmi. Činnost mnoha našich osobností je trvalou součástí amerických dějin. Je jich více, než si dovedeme představit. Jedeme – li dnes do USA, jedeme do země důvěrně blízké. Jen o tom musíme vědět.

O NÁVRATU K LENINSKÝM PRINCIPŮM

Víte, taková směšná příhoda, trochu na hranicích etiky, ale jak napsal kdysi jeden moudrý muž, vždycky když jdeme dopředu, musíme se ohlížet dozadu. Četl jsem asi před třemi týdny zprávu o tom, že jedna politická strana prezentující se jako demokratická, se hodlá ve své příští praxi navrátit k původním leninským principům. Při těchto slovech lidé naší generace vždycky zpozorní, protože jim je jasné, o co jde. Pouze ty mladší to nechává lhostejné. Ve škole se to neučili, v praxi nezažili. Až včera jsem zase četl jakýsi komentář o tom, jakým problémem je nejen u nás věková hranice trestní odpovědnosti dětí. Někteří rodiče využívají toho, že jejich řekněme

dvanáctileté děti nejsou trestně odpovědné, je posílají krást do supermarketů, či loupit v cizích autech. Děti nemohou být stíhány a rodičům to nikdo nedokáže. A přitom jsem si vzpomněl na leninské principy. Tedy na jeden z nich, kdy podle Vladimíra Iljiče zasluhoval každý nepřítel revoluce bezodkladný nejvyšší trest. V roce 1936 usoudilo sovětské vedení, že sovětská demokracie již dávno překonala onu falešnou buržoazní demokracii a přijalo sérii nových zákonů. Podle jednoho z nich bylo již povoleno dětem nesovětských živlů chodit do základních škol (květen 1936). Podle dalšího zákona byla značně rozšířena možnost používání trestu smrti – a to i na děti od 12 let. A trestnost činu jednoho člena rodiny byla rozšířena na celou rodinu. Je to jasné – když nějaký nepřítel revoluce o tom vyprávěl doma, stala logicky nepřítelem revoluce celá rodina. Takže byli zastřeleni také, včetně dvanáctiletých dětí. Ty jedenáctileté měly štěstí. Takový zákon je pro totalitu úplným dobrodiním. Nacisté, kteří od sovětů hojně opisovali, se k takovému zákonu o kolektivní odpovědnosti dostali až v roce 1944. Ale dali si setsakra pozor, aby si někdo nemyslel, že využívají leninských principů. Sám Himmler to komentoval takto: „To není žádný bolševismus, ale návrat k pravěké tradici našich předků“. Oni si nacisté vůbec dávali moc velký pozor, aby si nezahlavili s bolševismem.

Když 1. září 1939 napadlo Německo Polsko, vpadla Polákům do zad o šestnáct dní později Rudá armáda. Dokonce existoval tajný protokol o tom, že vyčleněné jednotky Rudé armády budou podřízeny německému velení v případě akcí proti „polským bandám“, nebo vojenským jednotkám odmítajícím kapitulovat. Pár dní poté byla v Brestu uspořádána velká přehlídka Wehrmachtu a Rudé armády. Snímky bratrské družby objímajících se tankistů, jak píše Jan Beneš ve svém Stručném přehledu dějin VKS (b), obletěly celý svět. A to bylo nacistům velice nepříjemné.

Nuže? Vzor by tu byl, důvody také, tak proč nepodat v Parlamentu ČR návrh zákona o snížení věkové hranice trestní odpovědnosti dětí na 12 let, který by mohl začínat slovy: V rámci návratu k původním leninským principům....

O NAŠEM BOJI PROTI UPRCHLÍKŮM, RASISMU A TAKÉ O INDIÁNECH

Onehdá jsem se mimo jiné dotkl nikoli náhodou ožehavého tématu hranic mezi státy. Evropě to trvalo, ale skutečně nejjednodušší je zrušit. Automaticky zmizí problémy národnostních menšin u hranic žijících, nebudou žádné nevyřešené územní nároky, a občané se mohou pohybovat i usídlivat volně. To jsou Schengenské dohody, které doufejme, začnou platit i pro náš prostor od prvního ledna příštího roku. Nebyla to jednoduchá cesta – napřed musely přijít dohody ekonomického rázu. To se ještě dá, dělají – li je moudří lidé. Problémem zůstávají názory. Názory lidí na druhé, zejména jiné lidi. Od roku 2000, vždy 20. června, vzdává svět hold odvaze, odhodlanosti a síle uprchlíků. Mnohé organizace u příležitosti Světového dne uprchlíků ve stovkách zemí upozorňují na postavení uprchlíků, připomínají jejich odvahu a vůli přežít v nejtěžších chvílích a upozorňují na obohacení a rozmanitost, které přinášejí svým hostitelům. V tento den si proto představme, že by jednou mohl každý z nás klepat na cizí dveře v naději, že najde bezpečné a přátelské útočiště. Měli bychom proto uprchlíkům poskytnout takové přijetí, jakého bychom se chtěli sami dočkat na jejich místě, píše se v mnoha textech při této příležitosti. Jenže ouha. Jakmile klepe někdo na naše dveře, vnímáme to jinak, než když na ony dveře klepeme my. V letech 1968 – 1989 zaklepal na jiné dveře v jiných zemích asi 200 000 našich občanů. Uprchlí před totalitou a normalizací. Všem byly dveře otevřeny dokořán. V letech 1990 – 2006 v naší zemi zaklepal na dveře okolo 100 000 žadatelů o azyl. Drtivou většinu z nich jsme odmítli a tak naše země poskytuje ročně azyl pouze necelým třem

stovkám uprchlíků, kterých je na světě odhadem asi 21 milionů. Kolega z USA mi poslal nedávno místní aktuální vtip, který má mnoho významů a i jinak je skvostný. Americký prezident se jednoho dne rozhodl navštívit známého moudrého indiánského náčelníka v jedné z četných indiánských rezervací. A zeptal se ho mimo jiné, jakým otázkám by měl jako prezident nejsilnější země světa věnovat především pozornost. Náčelník se hluboce zamyslel a pak odpověděl. Já bych na tvém místě, velký prezidente věnoval nejvíce pozornosti imigrační politice. My jsme to svého času značně podcenili.

Problémy uprchlíků u nás nějak moc neprobíráme. Snad jen kdysi v útlém mládí jsme se divili, proč nikdo ze zemí prohnílého kapitalismu nemigruje do zemí světlých komunistických zítřků. Bylo nám tvrzeno, že my sami to nechceme. Že děláme vše, co se dá, aby i v těchto zemích byl nastolen socialismus. Že si to ti místní musejí také sami zasloužit a vybojovat, jako my. Naštěstí se nám to nepodařilo. Ale zůstalo nám dědictví komunistické výchovy. Hluboký odpor k těm, kdož jsou jiní chováním či vzhledem. Příčinou je strach ze všeho neznámého a cizího. Tomuto strachu říkáme xenofobie. Xenofobie je velmi nebezpečná. Je jako nemoc, pokud se jí nebráníme, můžeme ublížit jiným i sobě. Xenofobie je v doslovném překladu strach z cizinců. Užívá se většinou pro označení nesnášenlivosti k lidem z jiných zemí a rovněž nedostatku úcty k jejich tradici a kultuře. Xenofobie vede k rasismu a antisemitismu. Bude ještě dlouho trvat, než lidé této země, brzy patřící (bohužel velice málo svojí vlastní zásluhou) do Schengenského evropského prostoru, přestanou být xenofobní. A také gramotní v tomto smyslu. Zkuste se zeptat někoho, kdo se pokládá za vzdělance, proč se každoročně v rámci Světového dne uprchlíků uděluje Nansenova cena. A proč ji loni dostal Akio Kanai, či před desítkami let Eleonor Rooseveltová. Bude asi hodně dlouho trvat, než dostane tuto cenu nějaký Čech. My se toho již zřejmě nedožijeme.

O CIZÁCKÉ ŠLECHTĚ

Když kdysi někdo chtěl říci, že něco bylo dávno, používal známé rčení „co svět světem stojí“. Všichni toto určení času spojovali s počátky činnosti lidské, nikoli s dobou vlády ptakoještěřů či jednobuněčných projevů života. Nu, a proto můžeme s jistotou říci, že například boj o půdu existuje „co svět světem stojí“. Lenin začal bolševickou hrůzovládou „Dekretem o půdě“, kterou rolníkům nejprve přidělil, aby je později za její vlastnictví jeho pokračovatelé nechali zavírat a popravovat. Každá „revoluční“ změna v dějinách zemí a kontinentů se nesla lehce ve znamení přerozdělování půdy. I ta naše nedávná. V rámci nápravy křivd ovšem téměř vždy vznikají křivdy nové. I my jsme v polovině minulého století šmahem přerozdělovali půdu známými Ďurišovými dekrety, v nichž se psalo z nepochopitelných důvodů o jakémsi „odčinění následků Bílé Hory“, abychom později v rámci boje proti vesnickým boháčům a kulakům ji lidem zase brali. Od roku 1989 se snažíme tuto skutečnost napravit. Mnozí dostali skutečně půdu vydrženou po staletí jejich předky zpět, dostali ji i ti, kterým byla po roce 1948 sice přidělena, a kterou oni sami, dobrovolně a s nadšením odevzdávali do vínku vznikajících družstev, v totalitním systému předem odsouzených ke krachu. Někteří svou půdu nedostali dodnes, protože je předmětem „jiných zájmů“. Mezitím se objevily desítky spekulantů, kteří za pomoci přítelíčků ve státní službě a potřebných informací skupují půdu s úmysly ryze spekulativními. I u nás se tak děje, bohužel „po zákonu bratře Ondro“, jak kdysi již poznamenal známý slezský bard. Nedávno přišel na adresu předsedy vlády dopis, v němž si zástupci šlechty stěžují, že „se vláda ČSSD snažila šlechtu zdiskreditovat a zpochybnit její nároky na rodový majetek „zabraný jí kdysi nacisty nebo komunisty. Hon na šlechtu není našemu národu cizí. V plné míře propukl například po vzniku českého státu v roce 1918. Když

přijalo v dubnu 1919 Národní shromáždění tzv. záborový zákon, doprovázel jeho výklad poslanec – zpravodaj Modráček (mimo jiné dědeček Petry Buzkové) slovy „těmito několika paragrafy škrtneme z příštích dějin českého národa pozemkovou aristokracii vůbec“. Poslanci Modráčkoví ovšem dlužno přiznat, že později jako první veřejně pranýřoval zcestnost bolševického systému. Tisk sociální demokracie psal o tom, že „ konečně bude půda rozdělena mezi statisíce pracujícího lidu.. a bude konečně potrestána ona kasta, která sedí na majetku jejich praotců a vlastní půdu, na které lpí slzy a krev jejich utýraných předků“. Noviny psaly o tom, že „ cizácká, prohabsburská, odnárodněná, nepřátelská, zrádcovská a parazitující vrstva by neměla mít v nové demokratické republice žádné místo“. I J. S. Machar přispěl se svou trochou do mlýna a odsoudil Habsburky „jako bídácké a krvavé plemeno“ a prohlásil je za „zdegenerovaný lid, zbabělce, idioty, tupce a hrubce“. Známí publicisté psali o tom, že „ bandy šlechtických lupičů a žhářů přišly do Čech po Bílé Hoře a získaly majetek z konfiskací na úkor staré dobré české šlechty a ožebračeného lidu“. Taková byla nenávist ke všem šlechtickému, která byla znovu oživena po roce 1948 a bohužel i po roce 1989. Marně tehdy v roce 1919 volal po užívání zdravého rozumu a respektování pravdy v dějinách český historik Josef Pekař. Ve své knize Omyly a nebezpečí pozemkové reformy psal o nesporném kulturním a politickém významu české šlechty v našich dějinách, připomínal její nesporné zásluhy o naše národní obrození a označil ji právem za nositelku české státoprávní ideje. Uvedením řady faktů prokazoval, že statky konfiskované po Bílé Hoře koupila většinou česká šlechta a nikoli šlechta cizácká. Marnost nad marnost. Příslušníci šlechty na všechny tyto útoky reagovali šlechtetně. Alfons Vladimír hrabě Mensdorff – Pouilly, který byl mimo jiné kdysi zvolen starostou Boskovic, a díky jemu zde bylo postaveno například gymnázium, v té době napsal: „ Jestliže má člověk v žilách krev, jako je to v případě velkého počtu šlechticů, Karla Velikého, Oty I, Alžběty, krev Přemyslovců, Arpádovců, Rurikovců atd., už je to celkem jedno, jestli ho nazývají hrabě, kníže nebo pan XY“. A tak se nám historie opakuje. Ano, i ono známé, že „historii píše vítězové“ se dá zneužít. Hájl se těmito slovy nedávno onen velitel jedné ruské posádky, který někde na Sibiři prodal místnímu podnikateli do otroctví jednoho vojáka a vojenský bagr za celkovou cenu asi padesáti tisíc našich korun. Takže nezbyvá si než položit otázku, kdo že je vlastně v těch či oněch sporech vítězem? Na to asi budeme zřejmě muset počkat. Podle posledního průzkumu agentury STEM je 21 procent lidí přesvědčeno, že za minulého režimu bylo lépe a 23 procent tvrdí, že je to stejné. S obavami do budoucnosti vzhlíží prý 37 procent lidí a s naprostou nejistotou 28 procent, což je dohromady 65 procent. A to je již varující. Otázkou je, zda z toho vinit systém, nebo ty, které jsme si demokraticky zvolili, aby ho uvedli v život.

O KOLLÁROVI A LATINĚ ZÁVĚREM

Zase mi napsal jeden, který si dělá strach o naše národní zájmy. Prý je zaprodáváme. A vlastenectví, že nám nic neříká. Ono je to složité. Těžko se formuluje to, co je naším bytostným národním zájmem a mnohé vlastenectví je vlastně vlastenčením. Jak se totiž do našich debat vloží otázka národní a začneme se hádat o tom, jestli jsou chytřejší Makedonci nebo Norové, tak je to v háji. Když začínal v tehdejších Uhrách jako evangelický diakon Jan Kollár, dospěl ke zvláštnímu názoru na národní povahu Čechů. Nenapsal totiž pouze Slávy dceru s oním tradovaným „ k mohutnému přichyl se tam dubisku“, ale napsal také, že hudebně nadaný národ český může dopadnout jako cikáni v Uhrách. Jsou prý dobří hudebníci a špatní bojovníci. Konec konců jen pár autentických řádků, pro zajímavost, aby i z Kollára spadl mýtus, který mu nasadili naši učitelé:

„To hluboké pohřížení, ba zatopení národu českého v moři muziky, které jiní tak vychvalují, já nechválím. Tato láska k hudbě zodrodila se u Čechův, již téměř v hudební nemoc. I hudba má své meze jak u jednotlivcova, tak i u celých národův. Již Plato a jiní to poznamenali, že hudba na jedné straně zjemňuje a vzdělává, tak na druhé snadno nebezpečnou bývá, anť národ vyčívuje, měkkým, zženštilým, chabým, k otroctví náchylným činí. Čehož příklad na cikáních máme, jež v Uhrách nejlepší hudebníci a nejhorší bojovníci jsou. To ustavičné housličkování, troubení, pískání, cinkání a zpívání odvodí duši od vznešenějších předmětův, city přepíná a předráždívá a člověka ku podnikání velikých a obtížných skutkův neschopným činí. Já obávám se, aby Čechové své vlastenectví a svou národnost naposledy sami, v nejvlastnějším smyslu toho slova neprohráli a nepromuzikovali. Již nyní hemžejí všechny jejich noviny, rozmluvy, schůzky a spolky jen zprávami o hudbě, o koncertích, o akademiích, quartetech a těmto podobných věcech až ke zhnusení“.

Není třeba nad tím lamentovat. V rámci boje za slovanskou vzájemnost byli novodobí vlastenci ochotni si vymyslet cokoli a vydávat to za historická fakta. Tak vznikl mýtus o mírumilovných Slovanech a krvežíznivých Germánech, o tom, že lípa je znak mírnosti a pilnosti Slovanů atd. Kollár dokonce přišel na to, že latina je původní slovanský jazyk. K velkým přehmatům romantické vědy patří jeho poslední dílo "Staroitalia slavjanská", o čemž píše Karel Sklenář v dílku „Z Čech do Pompéjí“. Vyšla ta nesmyslnost v roce 1853 nákladem Císařské akademie věd. Jan Kollár v knize ukazuje, že latina je původně jedno ze staroslávských nářečí a že mnohá latinská vlastní jména i jiná slova jsou slovanského původu - např. Itálie = Vitalia od Vít, vítěz, Svantovít; Apeniny = Oheniny, hory ohnivé; Pompeje = Popely. Též v etruských nápisech objevil slovanská sdělení. Posledních úprav díla se ujal Kollárův přítel filolog Alois Vojtěch Šembera. Knihu posoudili a doporučili k vydání i Palacký a Šafařík, ne že by věřili obsahu, ale nechtěli podrývat pozice slovanské vědy. Kollárova teorie byla pochopitelně nesmyslná. A nemusíme chodit daleko. Ve škole jsme se učili, jakým nádherným státnickým činem ze dne 18. ledna 1409 se stal známý Kutnohorský dekret. Tímto dekretem změnil Václav IV. poměr hlasů na univerzitě tak, že napříště měl mít český národ tři hlasy a zbývající národy pouze hlas jeden. Reformně orientovaná skupina českých učitelů, významně reprezentovaná Janem Husem, tak získala kontrolu nad celou univerzitou. Němečtí učitelé a žáci, kteří si udržovali na univerzitě početní převahu, se cítili podvedeni a na výraz svého protestu natrvalo opustili Prahu. Řada z nich odešla do Vídně, Erfurtu, Heidelbergu či Krakova, většina však odešla do Lipska, kde podnítili ve stejném roce vznik další univerzity. Pražská univerzita se z nadnárodní instituce přeměnila v první výrazně národní univerzitu v Evropě, v důsledku této přeměny však začala ztrácet kontakty se světem. Trvalo mnoho let, než se její postavení trochu změnilo, nikdy však již nepatřila mezi významné evropské vzdělávací instituce. V rámci tzv. národních zájmů se dá udělat cokoli. Otázkou je, komu to prospívá a komu škodí. Proto mnozí lidé nechápou, že základním naším národním zájmem je to, aby existovala Evropská unie s velmi silným postavením ve světě. A my, abychom se v ní všude cítili jako doma. Čímž nemusíme přijít o potřebnou hrdost národní v tom pozitivním slova smyslu.

**Stačí? Nu další várku zase 28. prosince 2012
(možná, že i dříve), a do té doby jinak
každou středu**

FOTO PRO DNEŠNÍ DEN

PETROUŠKOVY PŘÍHODY (754)

Dnes trochu o Žebračce (viz horní snímek). Vlastně o tom, jaký text (k němuž je i petice) koluje v těchto dnech na „Zlatohorsku“.

„ Ministerstvo financí ČR (MF ČR) se v současné době rozhodlo zadat veřejnou zakázku s názvem „Likvidace opuštěného důlního díla Žebračka“ ve zlatohorském rudném revíru jejím plným závozem, při kterém nemají stavební náklady přesáhnout 83 300 000 Kč bez DPH. Plná fyzická likvidace má být provedena vhodným zásypovým materiálem v celkovém objemu 120 až 140 tisíc m³. Stát tak chce „utopit“ téměř 100 miliónů korun v propadlém důlním díle, které zde existuje již 26 let a v roce 1994 bylo vyhlášeno kulturní hornickou památkou. Neměla by se část těchto peněz použít raději na důležitější věci, například na opravy komunikací a výstavbu domů pro seniory a Žebračku zajistit úspornějším způsobem? Vždyť podle logiky MF ČR by tak bylo v budoucnu zlikvidovat všechny vytěžené komory blízko pod povrchem, jejichž celkový objem je okolo 2 miliónů m³. Záhadou také je, kde se vzalo „náhlé zhoršení stability“, kterým ministerstvo financí zdůvodňuje extrémně rychlý průběh zakázky. Jsme zásadně proti likvidaci Žebračky jejím závozem a doporučujeme její zajištění spolu s některými dalšími důlními díly v jejím okolí na základě nově zpracovaného projektu. To by vyžadovalo pouze zlomek nákladů ve srovnání s její likvidací zásypovým materiálem a navíc by zůstal zachován její statut jako kulturní hornické památky“.

Kdopak asi má ty miliony přislíbeny?

**Dnes má BOHUMILA. Zítřka JUDITA.
Nezapomeňte jim blahopřát.**

A JEŠTĚ ÚPLNĚ NA ZÁVĚR:

*Když Alexander Graham Bell vynalezl telefon,
našel v něm tři zmeškané hovory.*

*Jeden byl od Alberta Einsteina
a druhé dva od Hanse Zimmermanna.*

*Co tak důležitého chtěl Hans, zcela neznámý bratr
Járy Cimrmana, světoznámému vynálezci sdělit?*

Také o tom bude

PRÉMIOVÁ SILVESTROVSKÁ PŘEDNÁŠKA

k ukončení tří vlastivědných přednáškových cyklů roku 2011

v Beskydském rehabilitačním centru v Čeladné

SLAVNÉ RETUŠOVANÉ FOTOGRAFIE

HANSE ZIMMERMANNNA

v sobotu 31. prosince v 10.00 hod.

v salonku Apartmánového domu LARA

pro členy Okrašlovacího spolku Rozhledna, jejich pozvané hosty

a pro všechny klienty BRC

„Na svých cestách (s nezbytným fotografickým aparátem) zastavoval všude v obcích a městech tam, kde se shlukovali lidé. Bryskně postavil stojan s aparátem, poprosil někoho z místních, aby zmáčkl spoušť, a sám se vmísil mezi občany. Večer pak s jistým rozechvěním vyvolával takto pořízené snímky. Po jejich vyvolání sám sebe z těchto snímků vyretušoval a místo označil tak, že je propíchl špendlíkem. I onen špendlík se žlutou barevnou hlavičkou má pohnutou historii. Zimmermann ho věnoval později svému známému Jaroslavu Vontovi, majiteli několika činžovních domů v jisté pražské čtvrti. Netušil, jak později tímto činem ovlivní vývoj mládežnického pražského hnutí. Po vyretušování sama sebe učinil podrobný záznam do svého deníčku. Teprve poté dostoupilo jeho vzrušení vrcholu. Měl snímek, jehož děj uměl popsat jedině on. Jedině on věděl, že byl aktérem děje, jedině on věděl, kde byl vyretušován. Bylo to úžasné umělecké vyvrcholení činnosti potulného fotografa, za kterého se Zimmermann náhodným zvědavcům v četnických uniformách vydával...“

Z připravované knihy SLAVNÉ (retušované) FOTOGRAFIE HANSE ZIMMERMANNNA

*Jediná fotografie,
na níž se Hans
Zimmermann
nevyretušoval
(na snímku vlevo).
Zachytil ho pouliční
fotograf, kterého si
v létě roku 1909
objednal zakladatel
lázní v Čeladné, MUDr.
Jan May (na snímku
s ženou a synem), při
plavbě poblíž Rijeky.*